

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра ФІНАНСІВ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету
Анатолій ДІБРОВА
28 серпня 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри фінансів
Протокол №1 від «16» серпня 2024 р.
Завідувач кафедри
Наталія ШВЕЦЬ

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Корпоративні фінанси»
Лариса Олійник

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ**

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня програма: Корпоративні фінанси

Факультет: Економічний

Розробники: доцент кафедри фінансів, к.е.н, доцент Біляк Ю.В., старший викладач кафедри фінансів, PhD, Клименко М.В.

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни

Фінансовий контролінг

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування	
Освітня програма	Корпоративні фінанси	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	3	-
Семестр	6	-
Лекційні заняття	30 год.	- год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	- год.
Лабораторні заняття	-	- год.
Самостійна робота	60 год.	- год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	- год.

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: формування у майбутніх фахівців економічного мислення та системи знань щодо фінансового контролінгу. Дисципліна спрямована на розвиток навичок аналізу та управління фінансовими потоками підприємства, оцінки ефективності фінансових рішень, а також забезпечення здатності інтегрувати фінансовий контролінг у загальну систему управління організацією. Це дозволить майбутнім фахівцям з корпоративних фінансів ефективно

здійснювати планування, контроль та аналіз фінансової діяльності з метою підвищення конкурентоспроможності та стійкості підприємства.

Завдання: вивчення сутності, цілей та засад фінансового контролінгу, організації фінансового контролінгу, оволодіння імплементацією інструментів оперативного і стратегічного контролінгу, постановкою систем управління витратами та вартісно-орієнтованого менеджменту, а також сучасними методами оцінювання результативності та фінансової діагностики компаній.

Предмет дисципліни: методологічні положення, теоретико- методологічні засади та інструментарій здійснення фінансового контролінгу.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПРН17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма			Заочна форма	
	тижні		у тому числі	усього	у тому числі

		у сь- го	л	п	л а б	Інд	с.р.		л	п	ін	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14
Змістовий модуль I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ												
Тема 1. Контролінг: інструмент управління підприємством	1-2	12	3	3			6					
Тема 2. Характеристика об'єктів контролінгу	2-3	12	3	3			6					
Тема 3. Фінансовий контролінг: сутність, види, принципи, функції	3-4	12	3	3			6					
Тема 4. Бюджетування як інструмент оперативного фінансового контролінгу	5-6	12	3	3			6					
Тема 5. Фінансове прогнозування та планування на підприємстві	7-8	12	3	3			6					
Разом за змістовим модулем 1		60	15	15			30					
Змістовий модуль II. ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ												
Тема 6. Фінансова діагностика та моніторинг у системі контролінгу	8-9	12	3	3			6					
Тема 7. Оцінка результативності фінансово- господарської діяльності та системи мотивації	9-10	12	3	3			6					
Тема 8. Система вартісно- орієнтованого	11-12	12	3	3			6					

управління підприємством												
Тема 9. Практичні інструменти й принципи стратегічного контролінгу.	13-14	12	3	3			6					
Тема 10. Практичні інструменти й принципи оперативного контролінгу.	14-15	12	3	3			6					
Разом за змістовим модулем 2		60	15	15			30					
Усього годин		120	30	30			60					
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	-	-		-	-	-	-					
Усього годин	-	120	30	30			60					

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Контролінг: інструмент управління підприємством	3
2	Характеристика об'єктів контролінгу	3
3	Фінансовий контролінг: сутність, види, принципи, функції	3
4	Бюджетування як інструмент оперативного фінансового контролінгу	3
5	Фінансове прогнозування та планування на підприємстві	3
6	Фінансова діагностика та моніторинг у системі контролінгу	3
7	Оцінка результативності фінансово-господарської діяльності та системи мотивації	3
8	Система вартісно-орієнтованого управління підприємством	3
9	Практичні інструменти й принципи стратегічного контролінгу	3
10	Практичні інструменти й принципи оперативного контролінгу	3

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Контролінг: інструмент управління підприємством	6
2	Характеристика об'єктів контролінгу	6
3	Фінансовий контролінг: сутність, види, принципи, функції	6

4	Бюджетування як інструмент оперативного фінансового контролінгу	6
5	Фінансове прогнозування та планування на підприємстві	6
6	Фінансова діагностика та моніторинг у системі контролінгу	6
7	Оцінка результативності фінансовогосподарської діяльності та системи мотивації	6
8	Система вартісно-орієнтованого управління підприємством	6
9	Практичні інструменти й принципи стратегічного контролінгу	6
10	Практичні інструменти й принципи оперативного контролінгу	6

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- захист практичних робіт.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані);
- самостійна робота (виконання завдань).

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проєкти;
- реферати, есе;
- захист практичних робіт.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	

60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2972>)
- Біляк Ю.В., Клименко М.В. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Фінансовий контролінг» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Корпоративні фінанси» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Київ: Видавничий центр НУБіП України, 2024. 42 с.
- Біляк Ю.В., Клименко М.В. Методичні вказівки щодо проходження навчальної практики з дисципліни «Фінансовий контролінг» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Корпоративні фінанси» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». К.: НУБіП України, 2024. 12 с.
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- нормативні документи.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Бедриниць М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури. 2018. 292 с.
2. Біляк Ю. В., Старюк В.В. Діагностика фінансового стану підприємства в системі контролінгу. Ефективна економіка, 2022. №7. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.7.19>
3. Біляк Ю.В. Роль формування капіталу у фінансовому забезпеченні функціонування сільськогосподарських підприємств в Україні. Агросвіт. 2024. № 13. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.13.84>
4. Брітченко І.Г., Князевич А.О. Контролінг : навч. посіб. Рівне : Волинські обереги, 2015. 280 с.
5. Заячківська О. В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Фінансовий контролінг» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» денної і заочної форм навчання. Рівне : НУВГП, 2022. 53 с.
6. Канеман Д. Мислення швидко й повільно; з англ. пер. М. Яковлев. Київ: Наш формат, 2017. 479 с.

7. Коваленко Н.О., Лабенко О.М., Коваленко В.П., Клименко М.В. Економічна ефективність виробництва озимої пшениці у типовому господарстві центрального регіону України. Біоекономіка і аграрний бізнес. 2020. Том 11/2.
8. Л. Р. Воляк, Ю. В. Негода, І. І. Долженко, М. В. Клименко. Дослідження європейської практики використання податкових механізмів стимулювання інвестицій у інноваційну діяльність. Інвестиції: практика та досвід № 21/2024. С. 92-102, 2024
9. М.В. Клименко, І.І. Долженко, Ю.В. Негода. Analyzing the impact of tax mechanisms for stimulating innovation in the agricultural sector on attracting investors. Журнал «Бізнес-навігатор» №4 (77), С. 138-144, 2024
10. М.В. Клименко, Ю.В. Негода, І.І. Долженко, Л.Р. Воляк. Оцінка рівня розвитку та джерел фінансування інноваційної діяльності аграрних суб'єктів господарювання в Україні та країнах ЄС. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука», № 11 (91), С. 137-147, 2024
11. Талер Р. Поведінкова економіка. Як емоції впливають на економічні рішення; пер. з англ. С. Крикуненко. Київ: Наш формат, 2018. 462 с. 11.
12. Терещенко О.О. Фінансовий контролінг: навч. посібник / О.О. Терещенко, Н.Д. Бабяк. К.: КНЕУ, 2013. 407 с.
13. Фінанси : навчальний посібник / за заг. ред. д. екон. наук, професора І. В. Журавльової. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 330 с.
14. Фінанси: Навчальний посібник: експрес курс / Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін. за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 262 с.
15. Фінансовий менеджмент : підручник / А.М. Поддєрьогін [та ін.]; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. К. : КНЕУ, 2017. 535 с.
16. Шпак Н.О., Ярошевич Н.Б., Побурко О.Я. Фінанси, гроші та кредит: навч. Посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 416 с.
17. Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Ливдар М.В. Фінанси: Навчальний посібник. Львів: Видавництво "Простір-М". 2018. 298с.
18. Abuselidze, G., Bilyak, Y., Mračkovskaya, N.K. Methodological and practical issues of the organization of the personnel of the enterprise and the implementation of changes to its structure. Estudios de Economia Aplicada [this link is disabled](https://doi.org/10.25115/eea.v39i8.4449). Сталий економічний розвиток: закономірності та перспективи. 2021. Т. 39. № 8. URL: <https://doi.org/10.25115/eea.v39i8.4449>
19. Labenko O., Dolzhenko I., Klymenko M., Ilchuk O. Financial Support of Natural Agricultural Production in Ukraine. WSEAS Transactions on Business and Economics, 2023. Vol. 20. P. 194-202.
20. Kostornoi S., Yatsukh O., Tsap V., Demchenko I., Zakharova N., Klymenko M., Labenko O., Baranovska V., Daniel Z., Tomaszewska-Górecka W. Tax burden of

agricultural enterprises in Ukraine. Agricultural Engineering. 2021. Vol. 25. No.1. P. 157–169.

21. Horngren's Financial & Managerial Accounting: The Financial & Managerial Chapters, 7th edition, Published by Pearson (September 29th 2020). 2021.

22. John Wild, Ken Shaw, Kermit Larson Fundamental Accounting Principles, 25th Edition ISBN10: McGraw Hill. 2021.

23. Jerry J. Weygandt, Paul D. Kimmel, Donald E. Kieso. Managerial Accounting: Tools for Business Decision Making, Wiley; 7. edition (26 May 2015)

24. Sheridan Titman. Financial Management: Principles and Applications, 13th edition, Published by Pearson (September 18th 2020). 2018.

25. Закон України "Про фінансові послуги та фінансові компанії" від 14 грудня 2021 року № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>

26. Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків" та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення державного регулювання та нагляду на ринках капіталу та організованих товарних ринках» від 22 лютого 2024 року № 3585-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3585-20#Text> (дата звернення 20.05.2024).

27. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо вдосконалення онлайн-комунікації з платниками податків та уточнення окремих положень законодавства» від 23 лютого 2024 року № 3603-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3603-20#Text> (дата звернення 20.05.2024).

28. Закон України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» від 9 листопада 2023 року № 3460-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-20#Text> (дата звернення 20.05.2024).

29. Кодекс України з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 року № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2597-19#Text> (дата звернення 20.05.2024).

30. Офіційний сайт Державної податкової служби України URL: <https://tax.gov.ua/>

31. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>

32. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

33. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua>

34. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua

35. Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу. URL:
<http://www.uaib.com.ua>.